

מסורת הש"ס

א) מעשר שני פי"ד מ"ו מוספתא דערשין פי"ד ה"ב, א) נני חוס' שנת קמח. ד"ה ונתן], א) גיטין נב, ד) [ב"מ מד ע"א], א) מוספתא דסוטה פי"ב ה"ח [נדרות כ: שנת סב. עירובין מ. חגיגה ד. ר"ה ז. מנחות מג. וע"ע מוספתא דקדושין פ"א ה"ח], א) וויקרא יט, כז, א) א) [שם], א) [שם כה, א], א) [למנן א) מוספתא דקדושין פ"א ב: א) ה"ח מילתא סוף פ' ב"א [למנן א) [למנן ספ ע"א ע"ש], א) [נבמתי: בנהא. ורובלקמן ל ע"א], א) [נדפסיר: מהולא], א) [נבמתי: למפק נפשיה], א) [אפדה] לשת בנמ"י. ונדפסיר תיפדה. וכה' כרשיי ועשיין כ"ררף ורל"ש. ועיין רש"ל, רש"ש, ובר"ש מדטס"ח], א) בנדרות מט: (מוספתא דנדרות פ"ג) וניי חוס' בנדרות פ"ו ה"ג, א) [ברשיי שגריי: למנן], א) [ברשיי שגריי: לנהוה], א) [ג"ל וטולה (רש"ל)], א) [ג"ל אחר ד"ה משייח], א) וניי חוס' לעיל ט ע"א ד"ה והלכתא], א) [ע"ע חוס' ב"ב קלג: ד"ה ואל], א) [שם ד"ה ירמין], א) [ג"ל קוים מהס גלג. (ר"ש מדטס"ו)], א) [במוס' ה"ל"ש: לעשומס], א) [נדפסיר: ח"רס],

תורה אור השל"ם

- ואם גאל יגאל את השרה המקדש אתו ויחף ומשיית ספח יצ"רף עליו וקם לו:
- איש אמוף ואביו תירא ואת שבתיה תשמר אני ואלהיך:
- ויקל אברקה את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלהים:
- זאת בריתי אשר תשמרו בני ויגביכם ובין ויצ"ר איתרף המול לבל קל יקרי: בראשית י
- וערל אשר לא מול את בשר עקלתו ונקרחה דקפח שהוא מעמיה את בריתו הקד: בראשית יז ואלה:
 - צו את הוושע וחקוה ואמצוה פי הוא יקבר לפני העם הזה והוא יקרא אותם את הקרין אשר תראה:
- בדברים כ
- את כל אשר צוה יי אליכם ביד משה מן היום אשר צוה יי ואלהם לדרתובם:
- ופטר חמור תפדה כשה ואם לא תפדה וצ"רפתו כל בכור בנך תפדה ולא ידא פני ריקם:
- כל פטר רחם לבל פטר אשר יקריבו ליי באדם ובבהמה יקרה לך אף פדה תפדה את בכור הקדש ואת בכור הקבהה תשמךה במדבר יח טו

תפדה: במדבר יח טו

- וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונקרתה איהי מגלל דלא מיחייבא דכתיב בְּאִשֶּׁר צוּה אֱלֹהִים יֵאוּתוּ וְלֹא אוֹתָהּ אֲשַׁכַּח מִיַּד לְדוֹרוֹת מְגִלָּן תִּנּוּא דְּבִי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר צו אינו אלא זירוז מיד ולדורות זירוז דכתיב וְצוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחֻזְקוֹהוּ וְאִמְצָהוּ מִיַּד וּלְדוֹרוֹת דְּכִתְיִב יִמְן הַיּוֹם אֲשֶׁר צוּה ה' והלאה לדורותיכם: לפדותו: מגלל דכתיב כָּל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה יוֹהִיבֹא דְלֹא פִרְקִיה אַבּוּה מִיַּחֲיִיב אִיהוּ לְמַפְרָקִיה דְּכִתְיִב ״פִּדְהָ״ תִּפְדֶּה ואִיהי מגלל דלא מיפקדה דכתיב תִּפְדֶּה תִּפְדֶּה כָּל שְׂמֻצוּוֹה לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אֶת אַחֲרִים וְכָל שְׂאִינוּ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אַחֲרִים ואִיהי מגלל דלא מיחייבא לְמִפְרַק נִפְשָׁה דְּכִתְיִב תִּפְדֶּה תִּפְדֶּה כָּל שְׂאֲחָרִים מִצּוּוִים לְפָדוֹתוֹ מִצּוּוִים לְפָדוֹתוֹ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ וּמִנִּין שְׂאִין אַחֲרִים מִצּוּוִין לְפָדוֹת דְּאִמֹר קָרָא כָּל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה יִבְנֶיךָ וְלֹא בְּנוֹתֶיךָ וְתִגְו רַבֵּנּוּ ״הוּא לְפָדוֹת וּבְנו לְפָדוֹת הוּא קוֹדֵם לְבְנו רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר בְּנו קוֹדֵם שׁוּה מִצּוּתוֹ עַל אֲבּוּ וְזֶה מִצּוֹת בְּנו עֲלִיו אֹמֵר רַבִּי יִרְמִיָּה הֵבֵל מוֹדִין דְּמִשְׁמַע בְּנֶיךָ וְלֹא בְּנוֹתֶיךָ וְשֶׁ לֹּמֵר דִּס"ד כְּכוֹר בְּנֶיךָ אֵב מִיִּצ בְּפָדוֹת וְלֹא נִקְדָּה אֵבֵל הַנִּקְדָּה מִפְדָּה עֲלָמָה לְהִי אִיִּנְטֵרֶךְ לְהֵא קָרָא: וְאֵיל
- ב"ה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אמרינן במה שהוא תחת ידו שהוא יכול למסור, אבל מה שאינו תחת ידו לא הוי כלום אפילו הקירשו אינו קרוש ומשום הכי אצטרך משכו, דהא אפילו אין המעות בידו נתיחייב בהן. משום הכי נקט פדאו במאתים לסברא דילן להודיע שנתן המעות והסברא אחרינא להודיע שהמעות בידותיו ונתנם, וה"ה אפילו לא נתנם אם הם תחת ידו דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולפירושא קמא אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו. ליתן המעות. ונתן הכסף. גבי הקדש כתיב שאין אדם קונה מן ההקדש אלא בכסף. משכו במאתים. איכא מאן דמפרש שלא דבר כלום אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו לגבוה וכו' אלא כמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולתועלת הקדש נמי קנה משום דמילתא שלל נזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

מוסף רש"י

מאי טעמא ונתן הכסף וקם לו. אין הקדש נקנה במשיכה דכתיב ביה ויסק משימת ספח ערבי עליו וקם לו ואין שטר וחקה קוין קרקעמיין ולח משיכה את התעטלנין (לקמן ד). שהזמן גרמא. דליכא שטמא דלא מתייב טס (לקמן ד). וכל מצות לא תעשה וכו' ואחד הנשים חייבים. דהשם הכתוב אשה לאש לכל עושין שנתורה (ברכות כ). דמחייב ברא למיעבד לאבא. כגון כבוד ומולא (לקמן ז). שזה מצותו על אביו וזה מצות בנו עליו. מלות פדיומו של זה זה היתה על אביו שמת ומלות בנו עליו (בבבכות סס).

משום סיפא נקט ליה כשהורה דדוקא כשתנן מעות אין הגובר חוזר אבל לא נתן מעות חוזר. הכא נמי נימא. דהא לעיל אע"ג דאין קנין הקדש במשיכה אמרינן לתועלת הקדש דקנה, הכא נמי אע"ג דקנין הקדש בכסף, לתועלת הקדש נמימא דלא קנה משום לא יהא כח הדיוט. אטו. כלומר וכי הדיוט רשאי לחזור בו והא אם יחזור בו יקבל עליו מי שפרע, הילכך גובר לא יחזור בו וקנה הפודה שהרי תורה וכתה לו שיקנה בכסף, ומהדיוט נמי קנה כל כך שאם רוצה לחזור יקבל עליו מי שפרע. אבל לאו לחומרא דכל היכא דאיכא מי שפרע להדיוט לא יחזור בו גובר, דנתנן בשקלים פ"ד ומתניא בפרק הזהב [ב"מ נו, ב] המקבל עליו לספק סלחות מר' סאין בסלע ועמדו שלש סאין יספק מארביה קבל עליו לספק ג' סאין בסלע והוחלו ועמדו מארבע נותן מארבע שיש הקדש על העלינהו, ואע"ג דבהדיוט איכא מי שפרע אם יחזור בו הלווקח. וזה ראייה דבבא קמייתא דאמרינן קנה דוקא כשלא הוחל אבל אם הוחל חוזר בו הגובר ואינו מקבל עליו מי שפרע שיפה כח הקדש מכח הדיוט, אבל כשקנה הדיוט מגובר ונתן כסף אע"פ שהוקר קנה שהתורה אמרה שיקנו ההקדש בכסף. נשים פטורות. וכי הבת פטורה מכבוד אב ואם. נשים. שהזהיר הבן והבת. תנינא. תנן במתני' מה ששנו בבבירייתא. לפטות. שמתוך שאין לו אומנות [גורם לו] להיות מלסטם את הבביות. לכס.

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

עד שימשוך. בשור: ויחזיק. צבית: משכו. הדיוט פ חפץ של הקדש מיד הגובר במנה: ולא הספיק לפדומו. כלומר לתת דמיו לגובר: **נותן מאתים.** דכי אייקר צרשות הקדש אייקר הואיל ולא נתן המעות: לא יהא כח הדיוט כו'. שאס משכו מיד הדיוט ישלם כל

עד שימשוך ויחזיק^אמשכו במנה ולא הספיק לפדותו עד שעמד במאתים נותן מאתים מאי טעמא^א ונתן הכסף יוקם לו משכו במאתים ולא הספיק לפדותו עד שעמד במנה נותן מאתים מאי טעמא^א לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש פדאו במאתים ולא הספיק למושכו עד שעמד במנה נותן מאתים מאי טעמא^א ונתן הכסף וקם לו פדאו במנה ולא הספיק למושכו עד שעמד במאתים מה שפדה פדוי ואין נותן אלא מנה אמאי ה"נ נימא לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש אטו הדיוט לאו במי שפרע קאי^א: **מתני'** כל מצות הבן על האב אנשים חייבין וגשים פטורות וכל מצות האב על הבן אחד אנשים ואחד נשים חייבין^א וכל מצות עשה שהזמן גרמא אנשים חייבין וגשים פטורות וכל מצות עשה שלא הזמן גרמא אחד האנשים ואחד הנשים חייבין וכל מצות לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא אחד האנשים ואחד הנשים חייבין דחזין מבל תקיף^א וכל אחד הנשים חייבין דחזין מבל תקיף^א וכל מצות הבן על האב למיעבד לאבא נשים פטורות והתניא^א איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר איש אמו ואביו תיראו יהרי כאן שנים אמר רב יהודה ה"ק כל מצות הבן המוטלות על האב לעשות לבנו אנשים חייבין וגשים פטורות תנינא להא דת"ר י^אהאב חייב בבנו למולו וללמדו ויללמדו תורה ולהשיאו אשה וללמדו אומנות^א וי"א אף להשיטו^א במים רבי יהודה אומר כל שאינו מלמד את בנו אומנות מלמדו ליסמות ליסמות ס"ד אלא כאילו מלמדו ליסמות: למולו מגלל דכתיב יְוִמַל אֶבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ יוֹהִיבֹא דְלֹא מַהֲלִיה אַבּוּה מִיַּחֲיִיבִי בִי דִינָא לְמִימַהֲלִיה דְּכִתְיִב יְהוּמֹל לָכֶם כָּל זָכָר יוֹהִיבֹא דְלֹא מַהֲלִיה בִּי דִינָא מִיַּחֲיִיב אִיהוּ לְמִימַהֲלָ נִפְשָׁה^א

דכתיב וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יְמוּל אֶת בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ וּנְקִרְתָּה אִיהִי מְגִלָּל דְּלֹא מִיַּחֲיִיבֹא דְכִתְיִב בְּאִשֶּׁר צוּה אֱלֹהִים יֵאוּתוּ וְלֹא אוֹתָהּ אֲשַׁכַּח מִיַּד לְדוֹרוֹת מְגִלָּן תִּנּוּא דְּבִי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר צו אינו אלא זירוז מיד ולדורות זירוז דכתיב וְצוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחֻזְקוֹהוּ וְאִמְצָהוּ מִיַּד וּלְדוֹרוֹת דְּכִתְיִב יִמְן הַיּוֹם אֲשֶׁר צוּה ה' והלאה לדורותיכם: לפדותו: מגלל דכתיב כָּל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה יוֹהִיבֹא דְלֹא פִרְקִיה אַבּוּה מִיַּחֲיִיב אִיהוּ לְמַפְרָקִיה דְּכִתְיִב ״פִּדְהָ״ תִּפְדֶּה ואִיהי מגלל דלא מיפקדה דכתיב תִּפְדֶּה תִּפְדֶּה כָּל שְׂמֻצוּוֹה לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אֶת אַחֲרִים וְכָל שְׂאִינוּ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אַחֲרִים ואִיהי מגלל דלא מיחייבא לְמִפְרַק נִפְשָׁה דְּכִתְיִב תִּפְדֶּה תִּפְדֶּה כָּל שְׂאֲחָרִים מִצּוּוִים לְפָדוֹתוֹ מִצּוּוִים לְפָדוֹתוֹ מִצּוּוֹה לְפָדוֹת אֶת עַצְמוֹ וּמִנִּין שְׂאִין אַחֲרִים מִצּוּוִין לְפָדוֹת דְּאִמֹר קָרָא כָּל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה יִבְנֶיךָ וְלֹא בְּנוֹתֶיךָ וְתִגְו רַבֵּנּוּ ״הוּא לְפָדוֹת וּבְנו לְפָדוֹת הוּא קוֹדֵם לְבְנו רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר בְּנו קוֹדֵם שׁוּה מִצּוּתוֹ עַל אֲבּוּ וְזֶה מִצּוֹת בְּנו עֲלִיו אֹמֵר רַבִּי יִרְמִיָּה הֵבֵל מוֹדִין דְּמִשְׁמַע בְּנֶיךָ וְלֹא בְּנוֹתֶיךָ וְשֶׁ לֹּמֵר דִּס"ד כְּכוֹר בְּנֶיךָ אֵב מִיִּצ בְּפָדוֹת וְלֹא נִקְדָּה אֵבֵל הַנִּקְדָּה מִפְדָּה עֲלָמָה לְהִי אִיִּנְטֵרֶךְ לְהֵא קָרָא: וְאֵיל- ב"ה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אמרינן במה שהוא תחת ידו שהוא יכול למסור, אבל מה שאינו תחת ידו לא הוי כלום אפילו הקירשו אינו קרוש ומשום הכי אצטרך משכו, דהא אפילו אין המעות בידו נתיחייב בהן. משום הכי נקט פדאו במאתים לסברא דילן להודיע שנתן המעות והסברא אחרינא להודיע שהמעות בידותיו ונתנם, וה"ה אפילו לא נתנם אם הם תחת ידו דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולפירושא קמא אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו. ליתן המעות. ונתן הכסף. גבי הקדש כתיב שאין אדם קונה מן ההקדש אלא בכסף. משכו במאתים. איכא מאן דמפרש שלא דבר כלום אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו לגבוה וכו' אלא כמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולתועלת הקדש נמי קנה משום דמילתא שלל נזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

כ"ט.

משכו במאתים ולא הספיק וכו' נותן מאתים מ"ט לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש. וא"ת מיפוק ליה מטעם דלמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט וכיון דמשכו במאתים אינו יכול לחזור^א צו וי"ל כיון דצטעות היה כמו הכא שלא היה סבור שישתנה השער לא הוי כמסירה להדיוט וקשה דלמר צפרק יש נוחלין (ב"ב דף קלג:.) גבי צנו של יוסף בן יעוצר דלשכח מרגינתא אמרה ליה דציתיה ויל מוכרה לגזר דהקדש ולא תשיימא את דלמירה לגבוה כמסירה להדיוט ואמאי הא שומא צטעות הוא אס יאמר לתתה פחותה משויה וי"ל צדצר שאין שומתו ידועה כגון מרגינתא^א גומר צדעתו אפי' משווה יותר שהרי כמו כן מסופק שמה שזה פחות א"נ וי"ל דהתם כששם אותה צפחות משוויה מתכווין לוותר להקדש א"כ שייך לוותר אלמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל הכא לא נתיכוין לוותר כלל כשמשכו במאתים שכן היה שזה צאותה שעה ולא שייך למירתו לגבוה כמסירה להדיוט^א: **אמרו הדיוט לאו במי שפרע קאי.** וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור צו צלל מי שפרע היכא דיהיב לו דמי כמו כן הקדש לא יחזור צו וקשה דלמר פרק הניזקין (גיטין ד' נב.)

דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא צכספס ט דקא יתיב דמי ליתמי אפירי וול אולין לוקח יכול לחזור צו אייקור יתמי יכלו לחזור צהס שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש ואמאי והא צהדיוט נמי איכא צמי שפרע^א וי"ל דלא דמי הניזקין (גיטין ד' נב.) מדלאורייתא דיינס כהדיוט וא"כ אינס קונים^א צלל משיכה אלא שייפו צכממים כחס^א לעשות כהקדש שיהו קונים צכסף הילכך צמקוס הפקדס של יתומים אוקימנא^א דלינא אע"ג דהדיוט קאי צמי שפרע כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יצואו לידי הפסד ע"י תנתן צכממים כי לולי התקנה היו חוזרים צהס אפי' קבלו המעות^א כיון שלא משך אצל הקדש דמדלאורייתא הוא דמקני צכספא אצל צבנן מקנו משיכה להריושן שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור צו אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע נוקמיה אלידייה צכסף ולא יוכל הקדש לחזור צו כלל ביה צקניל דהקדש **אותו ולא אותה.** וא"ת למ"ל קרא מיפוק ליה דמזות עשה שהזמן גרמא הוא שנימול צשמיני ללדתו וגשים פטורות וי"ל כיון דמיום השמיני והלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא^א וא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאין מלין אלא ציוס כדאיתא צפרק הערל (יבמות דף עב.) וי"ל דאיתא כמ"ד התם דמילתא שלא צזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

עד שימשוך. המטלטלין ויחזיק בקרקע. משכו. חפץ של הקדש שהגובר מכרה. לפדותו. ליתן המעות. ונתן הכסף. גבי הקדש כתיב שאין אדם קונה מן ההקדש אלא בכסף. משכו במאתים. איכא מאן דמפרש שלא דבר כלום אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו לגבוה וכו' אלא כמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולתועלת הקדש נמי קנה משום דמילתא שלל נזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

ב"ה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אמרינן במה שהוא תחת ידו שהוא יכול למסור, אבל מה שאינו תחת ידו לא הוי כלום אפילו הקירשו אינו קרוש ומשום הכי אצטרך משכו, דהא אפילו אין המעות בידו נתיחייב בהן. משום הכי נקט פדאו במאתים לסברא דילן להודיע שנתן המעות והסברא אחרינא להודיע שהמעות בידותיו ונתנם, וה"ה אפילו לא נתנם אם הם תחת ידו דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולפירושא קמא אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו לגבוה וכו' אלא כמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולתועלת הקדש נמי קנה משום דמילתא שלל נזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

עין משפט ונר מצוה

דש א מיי פי"ו מהל' ערכין ה"י:
שה ב ג ד מיי פי"ז מהל' ע"ז הלכה ג:
שו ה מיי פי"ו מהל' ממרים הל"ו סמג עשין קטו טושי"ע יו"ד סי' רמ סעי' ח:
שו ו מיי פי"א ופי"ג מהל' מילה הל"א סמג עשין כח טושי"ע יו"ד סי' רס:
שח ז מיי פי"א מהל' צבורים הל"א סמג עשין קמד טושי"ע יו"ד סי' רמ סעי' א:
שכ ח מיי פי"א מהל' מ"מ הל"א סמג עשין יב טושי"ע יו"ד סי' רמה סעי' א:
שי ט י מיי פי"א מהל' מילה הל"א צ סמג עשין כח טושי"ע יו"ד סי' רסא:

שרי א ב טושי"ע שס צה"ה:
שרי ב מיי פי"א מהל' צבורים הל"ב סמג עשין קמד טושי"ע יו"ד סי' שח מ מיי שס טושי"ע שס סעי' ב:
שרי ד מיי ס' הל"א טושי"ע שס סעי' א:
שמו ס מיי ס' הל"ב טושי"ע שס סעי' טו:

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה תפדה וכו' קרי ציה פקדה:
ב) תוס' ד"ה אטו וכו' צכספס דהייא דקא יתיב:

הנהגות מהר"ב רגנשבורג

א) תוס' ד"ה אטו כו' דקא יתיב דמי ליתמי אפייו וול אין צו, לעמיד למחוק מלת אין ע"פ הסוגיא דגניטין יעושה"ה יתיב:

מוסף תוספות

א. אפילו לא משכו נמי כיון שאמר לפדותו במאתים. חוס' צ"ב קלג: ב. כי לא אמר לקנות רק שזה בשוה. שס. ג. חוס' גיטין דף נב. מקשה צ"ח. גבי הקדש כתיב אינו יכול לחזור כיון דאיכא מי שפרע בהדיוט. ד. ולא קיימי אפי' במי שפרע. ה. כמו פדיון הבן דאין זמנו אלא (משלשים, וקרי ליה לקמן בפירקין (לד.) מ"ע שלא הזמן גרמא. חוס' הלא"ש.

תוס' ר"י חזקן

עד שימשוך. המטלטלין ויחזיק בקרקע. משכו. חפץ של הקדש שהגובר מכרה. לפדותו. ליתן המעות. ונתן הכסף. גבי הקדש כתיב שאין אדם קונה מן ההקדש אלא בכסף. משכו במאתים. איכא מאן דמפרש שלא דבר כלום אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו לגבוה וכו' אלא כמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולתועלת הקדש נמי קנה משום דמילתא שלל נזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

ב"ה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אמרינן במה שהוא תחת ידו שהוא יכול למסור, אבל מה שאינו תחת ידו לא הוי כלום אפילו הקירשו אינו קרוש ומשום הכי אצטרך משכו, דהא אפילו אין המעות בידו נתיחייב בהן. משום הכי נקט פדאו במאתים לסברא דילן להודיע שנתן המעות והסברא אחרינא להודיע שהמעות בידותיו ונתנם, וה"ה אפילו לא נתנם אם הם תחת ידו דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולפירושא קמא אל ששאל לגובר בכמה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגובר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לי מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, לפדותו לגבוה וכו' אלא כמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולתועלת הקדש נמי קנה משום דמילתא שלל נזמנה נזמנה צין ציוס צין צלילה: **וואידוי מנא** אן דלא **מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה.** ואס תאמר מיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בנך תפדה

^[1] רבם משמע והיינו ב"ד. אשר לא ימול ונקרתה. אלמא הוא מצווה. תפדה. קרי ביה תפדה דלא מחייבא לפדות את בנה דלא מפקדא בפרקונה דידה.